

Szoboszlai Katalin

Fókuszban a terepgyakorlatok

(Terepgyakorlatok könyve. Szerkesztette: Budai István,
Széchenyi István Egyetem, Győr 2011.)

A szociális munkás-képzésben mindig időszerű beszélni és írni a terepgyakorlatokról. Ez örökzöld téma, amely soha nincs lezárva, folytonosan változik, ahogyan a szociális munkát befolyásoló társadalmi-gazdasági környezet, az intézmények működése, a szakemberek tudása, valamint a hallgatók összetétele és a képzések tartalma is.

A Széchenyi István Egyetem szociális munkásokat képző stábjába összeállított egy, a terepgyakorlatok megvalósulását segítő könyvet a szociális munka és a közösségi munka gyakorlatokhoz, amit jó szívvel ajánlok az Olvasó figyelmébe.

Öröndetes, hogy a győri és mellette több (a közelmúltból szekszárdi, nyíregyházi) szociális munkás-képzés feladatának tekinti felhasználóbarát terepoktatási könyvek megírását és közzétételét saját képzésük gazdagítására, más iskolák tájékozódására. Hazánkban a 1990-es évek elejétől a szociális munkás-képzések műhelyeiben az oktatói stábok hosszú éveken keresztül belső ügynek tekintették a terepgyakorlatok megvalósítását, egy fontos résznek a tantervben, amelyhez szükség van hallgatóra-gyakornokra és tereptanárra. Először az ELTE Szociális Munka és Szociálpolitika Tanszék közölte a „Vezérfonal” című, terepgyakorlatokról szóló oktatási segédletet 1992-ben, az Esélyben. Külföldi tapasztalatok, írások is érkeztek a 1990-es évek közepén, amelyek új csatornákat nyitottak meg a terepoktatásról való gondolkodásban, és láttatni engedték, hogy a terepgyakorlat nem valami ötletszerű megvalósítása a tananyagnak, hanem kimunkált folyamatra épülő, sokszereplős tevékenység, amelynek során a gyakornok szakma tanulásában hasonlóan fontos a szerepük a szolgáltatást nyújtóknak, a szolgáltatást igénybevevőknek, a szakembereknek, mint az iskoláknak.

A szociális munkások képzéséhez szervesen hozzátartoznak azok a professzionális szakemberek, akik a szociális munka végzése mellett tereptanári munkát vállalnak, szakmai tudásukkal és tapasztalataikkal hozzájárulnak a jövőbeni szociális munkások felkészítéséhez. A mai diákból holnapra terepen dolgozó szociális munkás lesz, holnapután tereptanár, továbblépve munkahelyi vezető. A szakmai fejlődés rengeteg tanulással jár, ami a képzés után a gyakorlatban hasznosul, majd ismét a képzés adhat olyan tudásokat, amelyek felhasználása ismeretek, készségek, eljárások, módszerek alkalmazását jelentik.

A tereptanári munka tanulással, oktatási tapasztalatokkal, visszajelzésekre épülő beszélgetésekkel fejleszthető. Ma már a szociális munkás-képzésekben gyakori, hogy a tereptanárok felkészítése tereptanárképzés-

ben történik meg, a gyakorlatvezetői feladatok elsajátítására az iskolának kész tanterve és módszertani anyaga van, amelybe nagyon jól beleilleszkedik ez a kézikönyv is.

Az elmélet és gyakorlat egymásra épülő és egymást kiegészítő filozófiája alapkönek tekinthető a kötetben. A szociális munka oktatása mindenhol a világon erőteljesen praxis szemléletű, amit kutatásokból megfogalmazható és szintén a gyakorlatból átvezetett elméletek erősítenek meg. A kötetben lévő írások másik erénye, hogy az oktatói stábhoz tatózók közül egyetemi oktató és tereptanár egyaránt vállalkozott a szakemberképzéshez kapcsolódó témák megírására, a tapasztalatok átadására. A kötet szerzői – *Sandra Jones–Richard Joss, Budai István, Horváth-Lindberg Judit, Ráczné Németh Teodóra, Sági Gabriella, Nemoda Katalin, Csillag Attila, Polgár Tiborné, Lovászy Bernadett, Peisser-Puli Edit–Lőrincz Norbert, Azizi Judit* – a terepgyakorlatok sokszempontú megközelítésével annak jobbításán fáradoznak, a jövő szociális munkásainak korszerű és gyakorlati tudásokat kívánnak átadni. Így olvashatunk a professzió összetevőiről, a terepgyakorlatok szerepéről a szakmai identitás alakulásában, a tanulás módjairól, a tapasztalatok és a reflexiók szükségszerűségéről a terepgyakorlaton, a tereptanári munka értelmezéséről, a gyakornokokkal való munka részleteiről a terepoktatás folyamatában, terepgyakorlatok problémáiról és a dilemmákról, a terepgyakorlatokat feldolgozó szemináriumi munkáról, a szupervízió hasznosságáról a terepgyakorlatok mellett. A szerzők igen alaposan végigvezetik az olvasót az egyes témákon, és felhasználható ismereteket adnak a szociális munka oktatóinak. A kötet elérhető a Széchenyi István Egyetem Szociális Munka Tanszéken (9026 Győr, Szent Imre út 26–28. nits@sze.hu).